

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту змісту освітньої програми «Бакалавр права»
зі спеціальності 081 Право галузі знань 081 Право

У травні 2022 року вченою радою за результатами тривалого обговорення та широкої дискусії затверджено нову редакції освітньої програми «Бакалавр права» зі спеціальності 081 Право галузі права 081 Право, у якій ми намагалися якомога краще врахувати інтереси усіх заінтересованих учасників освітнього процесу.

20 липня 2022 р. наказом МОН України № 644 затверджено нову редакцію стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://bit.ly/3Q2AIUS>), який у певній мірі впливає на зміст освітньої програми. Порівняльна таблиця із попереднім стандартом додається.

Основними викликами, які обумовлені новими редакціями стандартів є такі:

1. Необхідність збільшення обсягу практики, оскільки наразі в освітній програмі є 13,5 кредитів, що на 1,5 кредити менше. Водночас вимога щодо проведення мінімально 5 кредитів практики в судів, прокуратурі чи адвокатурі, як варіант, потребуватиме дроблення практики, котра проводиться у 8 семестрі, оскільки істотно обмежує можливість проходження «передвипускової» практики на різних базах практики з урахуванням кола стейкхолдерів та роботодавців. Під час обговорення стандартів обговорювалося питання, що практика може входити в обсяг освітнього компонента (наприклад, виділення практичного блоку в процесуальних дисциплінах, тощо).

2. Із переліку компетентностей стандарту виключено окреме виділення СК «Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів», що обумовило питання про доцільність збереження серед обов'язкових освітніх компонентів навчальних дисциплін «Економічна теорія», «Фінансове право».

3. За результатами оновлення освітньої програми, проведеної у 2022 році, виникла потреба включення та особливого акцентування на питання професійного етичного складника, що передбачалося у проекті включити до освітнього компонента «Вступ до спеціальності та основи досліджень».

4. Доцільно окремо звернути увагу на доцільність визначення ймовірно досяжних за результатами реалізації освітньої програми «Бакалавр права» загальних та спеціальності компетентностей, програмних результатів навчання з низки освітніх компонентів, які було визначено як обов'язкові (наприклад, «Муніципальне право», «Сімейне право», «Господарське право», «Право соціального забезпечення», ін.).

За результатами роботи щодо уточнення змісту освітньої програми «Бакалавр права» пропонується наступна структурно-логічна схема освітньої програми. Відмінностями порівняно із затвердженою редакцією освітньої програми у травні 2022 року є:

1. Виключення освітнього компонента «Економічна теорія» з числа обов'язкових освітніх компонентів, як таку, що не в достатній мірі забезпечує формування необхідних загальних та спеціальних компетентностей і програмних результатів навчання, які вимагаються стандартом.

2. Зміна найменування та змісту освітнього компонента «Організація судових та правоохоронних органів». Ймовірно можна говорити про щось на зразок «Правнича професія та правничі інституції» (або «Правничі інституції та правнича професія»), у якій можна було б розглянути питання доступу до професії, етичні аспекти та безпосередньо питання організації судових та правоохоронних органів. Зміст освітнього компонента міг би включати інституційний складник (про суд та правоохоронні органи) та професійний складник (про юриста, доступ до професії, етичний чинник). Таким чином пропонується об'єднати можливості низки кафедр та науково-педагогічних викладачів. Окрім цього поряд із цим освітнім компонентом із виділенням як окремих (або в межах цього освітнього компонента) пропонується проведення ознайомлювальної практики протягом 1 тижня (1,5 кредити) в органах суду, прокуратури та адвокатури, без закріплення керівників від баз практики, а під керівництвом викладачів університету. Це дозволить збільшити обсяг практичної підготовки до необхідної кількості кредитів та краще ознайомитися із стейкхолдерами.

3. Пропонується змінити місцями освітні компоненти «Філософія» та «Міжнародне право», акцентувавши увагу на формування загальних перед спеціальними компетентностями.

4. Пропонується розділити навчальну практику в 8 семестрі (9 кредитів), що дозволить одну із цих практик присвятити проходженню її виключно в судах, прокуратурі та/або адвокатурі, а іншу частину присвятити більш прикладним аспектам формування навичкам самостійно професійного діяльності як випускника освітньої програми, де базами практики може виступати більша кількість баз практики, особливо враховуючи наявність регіонального замовлення коштами територіальних громад області.

5. Пропонується кафедрі цивільного права та процесу і кафедрі трудового, земельного та господарського права надати пропозиції щодо включення до числа вибіркового освітні компоненти щодо організації та діяльності нотаріату (робоче найменування «Нотаріат») та юридичної служби на підприємствах, установах, організаціях (робоче найменування «Організація роботи юридичного радника (юрисконсульта)»).

6. Відповідним кафедрам бажано визначити додаткові до обсягу стандарту вищої освіти загальні та спеціальні компетентності, а також програмні результати навчання, які обумовлені включенням до освітньої програми як обов'язкових таких освітніх компонентів, як «Муніципальне право», «Фінансове право», «Сімейне право», «Господарське право», «Земельне право», «Право соціального забезпечення».

Окрім цього пропонується кафедрам ще раз переглянути розміщення вибіркового освітніх компонентів в структурно-логічній схемі освітньої програми і за потреби запропонувати відповідні зміни.

Свої зауваження, пропозиції та міркування просимо з дотриманням правил ділового листування надсилати на ім'я в.о. декана юридичного факультету (yur_viddil@univer.km.ua) та/або гаранта освітньої програми (labor@univer.km.ua) до **21 серпня 2022 року включно**.

З повагою,
в.о. декана юридичного факультету
гарант освітньої програми «Бакалавр права»

Віктор ЗАХАРЧУК
Юрій БІЛОУСОВ

25.07.2022

**Структурно-логічна схема освітньої програми «Бакалавр права»
зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право**

1 курс			
1 семестр		2 семестр	
Логіка	3	Конституційне право України	5,5
Історія держави і права України	5	Римське право	3
Правнича професія та правничі інституції	3	Правнича професія та правничі інституції	2
Іноземна мова	2	Іноземна мова	2
Теорія держави і права	4,5	Теорія держави і права	3,5
Ділова українська мова	5	Філософія	3,5
Фізичне виховання	1,5	Фізичне виховання	1,5
		Ознайомлювальна практика	1,5
		Курсова робота	1,5
	24		24
Економічна теорія	3	Вступ до приватного права	3
Етика	3	Релігієзнавство	3
Інформаційно-комунікаційні технології		Інформаційно-комунікаційні технології	
Правові пам'ятки Стародавнього Світу та Середньовіччя		Правові пам'ятки Нового та Новітнього Часу	
		Гендерна рівність і недискримінація	
		Історія української культури	
	6		6
Кредитів ЄКТС	30,0	Кредитів ЄКТС	30,0
Екзаменів	3	Екзаменів	4
Усього 15 дисциплін на рік			

Умовні позначення:

 - екзаменаційні дисципліни

 - вибіркові дисципліни

 - обов'язкові дисципліни

2 курс			
3 семестр		4 семестр	
Цивільне право	4	Цивільне право	4,5
Кримінальне право	4	Кримінальне право	4
Адміністративне право	5,5	Трудове право	6
Міжнародне публічне право	3,5	Сімейне право	3
Муніципальне право	3	Право Європейського Союзу	3,5
Міжнародно-правові механізми захисту прав людини	2,5		
		Курсова робота	1,5
	23		23
Фізичне виховання	1,5	Фізичне виховання	1,5
Конституційне право зарубіжних країн	3	Робота з відкритими даними	3
Конституційний контроль в Україні	3	Загальна і професійна психологія	3
Основи порівняльного правознавства		Правова статистика	
Безпека життєдіяльності та основи охорони праці			
	7,5		7,5
Кредитів ЄКТС	30,0	Кредитів ЄКТС	30,0
Екзаменів	3	Екзаменів	5
Усього 13 дисциплін на рік			

3 курс			
5 семестр		6 семестр	
Цивільне право	4	Цивільне право	3,5
Кримінальне право	4	Кримінальне право	4
Адміністративне процесуальне право	4,5	Цивільне процесуальне право	4,5
Право соціального забезпечення	3,5	Кримінальне процесуальне право	4
Фінансове право	3,5	Господарське право	3,5
		Інформаційно-комунікаційні технології у правничій діяльності	3
Навчальна практика	4,5	Курсова робота	1,5
	24		24
Судове право	3	Кримінологія	3
Конституційне процесуальне право	3	Інформаційне право	3
Соціологія		Цивільно-правовий захист особистих немайнових прав	
Сімейно-правовий захист прав дитини		Політологія	
		Міграційне право	
		Конфліктологія	
	6		6
Кредитів ЄКТС	30,0	Кредитів ЄКТС	30,0
Екзаменів	3	Екзаменів	3
Усього 13 дисциплін на рік			

4 курс			
7 семестр		8 семестр	
Земельне право	3,5	Екологічне право	3,5
Історія політичних і правових учень та основи філософії права	3	Міжнародне приватне право	3,5
Цивільне процесуальне право	4,5		
Кримінальне процесуальне право	5		
Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	3,5	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	1
		Навчальна практика	4,5
Курсова робота	1,5	Навчальна практика-стажування	4,5
		Атестація	1
	21		18
Господарське процесуальне право	3	Виконавче провадження	3
Кримінально-виконавче право	3	Аграрне право	3
Криміналістична техніка	3	Криміналістична тактика та методика	3
Основи адвокатської діяльності		Ораторське мистецтво	3
Містобудівне право		Приватна юридична практика	
Основи прокурорської діяльності		Міжнародно-правовий захист прав національних меншин, вимушених переселенців та біженців	
Основи юридичної клінічної практики		Правове регулювання процедур банкрутства	
Судова медицина та психіатрія		Житлове право	
Правові основи європейської та євроатлантичної інтеграції України		Основи оперативно-розшукової діяльності	
Соціальне забезпечення внутрішньо переміщених осіб		Ювенальна юстиція	
		Вступ до альтернативного вирішення спорів	
		Правові проблеми сучасності	
		Нотаріат	
		Організація роботи юридичного радника (юрисконсульта)	
	9		12
Кредитів ЄКТС	30,0	Кредитів ЄКТС	30,0

Екзаменів	4	Екзаменів	3
Усього 14 дисциплін на рік			

Порівняння стандартів бакалавра права 2019 та 2022 років

<p>цього стандарту,</p> <p>- не менше 10 кредитів ЄКТС повинно спрямовуватися на практику в юридичних особах публічного та приватного права, які здійснюють діяльність з правозастосування, зокрема, на базі юридичних служб органів місцевого самоврядування, органів законодавчої та виконавчої влади, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, а також у судах, прокуратурі, адвокатурі, нотаріаті, юридичних клініках закладів вищої освіти.</p>	<p>- не менше 15 кредитів ЄКТС повинно спрямовуватися на практику у сфері права, зокрема, на базі юридичних служб органів місцевого самоврядування, органів законодавчої та виконавчої влади, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, нотаріату, юридичних клінік закладів вищої освіти, у тому числі, обов'язковим є проходження практики в обсязі не менше 5 кредитів ЄКТС або в судах, або в системі прокуратури, або адвокатури.</p>
<p>СК2 Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів</p>	<p>СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових вищих та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему</p>
<p>СК3 Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи</p>	<p>СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.</p>
<p>СК4 Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини</p>	<p>СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.</p>
<p>СК5 Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права</p>	<p>СК5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.</p>
<p>СК6 Знання і розуміння основ права Європейського Союзу</p>	<p>СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи правової системи України.</p>
<p>СК7 Здатність застосовувати знання завдань, принципів і</p>	<p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути</p>

доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право	права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК8 Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права	СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК9 Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів	СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10 Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання	СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК12 Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції	СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності	СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
ПРН2 Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання	
	РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.
ПРН4 Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми	
	РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського

	Союзу.
ПРН5 Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю	РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН8 Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин	
	РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.
ПРН10 Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію	РН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.
ПРН11 Володіти базовими навичками риторики	РН 11. Мати базові навички риторики.
ПРН13 Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту	
	РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
ПРН14 Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності	РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
ПРН15 Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних	РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПРН16 Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності	РН 16. Використовувати комп'ютерні програми, необхідні у правничій діяльності.

ПРН17 Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи	РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.
ПРН18 Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи	РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН19 Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права	
ПРН20 Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів	РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН21 Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки	РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН22 Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях	РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
ПРН23 Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях	РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.